

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Gašper PEČEČNIK

**EKONOMSKA ANALIZA SELITVE KMETIJSKEGA
GOSPODARSTVA NA NOVO LOKACIJO**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**ECONOMIC ANALYSIS OF THE REMOVAL OF AGRICULTURAL
HOLDING TO A NEW LOCATION**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2011

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega strokovnega študija kmetijstvo - zootehnika. Opravljeno je bilo na Katedri za agrarno ekonomiko, politiko in pravo Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter na kmetiji Pečečnik.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Stanka KAVČIČA.

Recenzent: doc. dr. Aleš KUHAR

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: doc. dr. Silvester ŽGUR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Stanko KAVČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: doc. dr. Aleš KUHAR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora: 7. 07. 2011

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Gašper Pečečnik

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Vs
DK UDK 636.2(043.2)=163.6
KG govedoreja/govedo/krave/molznice/kmetije/kmetijska gospodarstva/ekonomska analiza/poslovni načrt/selitev/Slovenija
KK AGRIS E16/5214
AV PEČEČNIK, Gašper
SA KAVČIČ, Stanko (mentor)/KUHAR, Aleš (recenzent)
KZ SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI 2011
IN EKONOMSKA ANALIZA SELITVE KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA NA NOVO LOKACIJO
TD Diplomsko delo (visokošolski strokovni študij)
OP X, 41 str., 30 pregl., 2 sl., 2 pril., 12 vir.
IJ sl
JI sl/en
AI Kmetija Pečečnik nima možnosti razvoja na obstoječi lokaciji, zato smo se odločili za njeno selitev, kjer bo možnost povečanja proizvodnje. Preselitev kmetije na novo lokacijo predstavlja velik finančni zalogaj, zato smo analizirali ekonomsko upravičenost predvidene selitve kmetijskega gospodarstva. Z analizo smo preverili tudi izvedljivost naložbe v smislu proučitve možnosti zagotovitve sredstev za njeno izvedbo. Zato smo izdelali investicijski načrt za kombinacije različnih virov sredstev, ki vključujejo lastna sredstva, najem posojila in nepovratna sredstva. Za zagotavljanje plačilne sposobnosti bo potrebno pridobiti vsaj premostitveno posojilo. Rezultati kažejo, da je v primeru predvidenega povečanja proizvodnje, selitev kmetijskega gospodarstva ekonomsko upravičena. Stopnja donosa celotnega investiranega kapitala je nizka (5,07 %), pričakovana donosnost lastnega vloženega kapitala v primeru javnega sofinanciranja pa visoka (15,08 %). S temi rezultati sovpada tudi ocenjena neto sedanja vrednost naložbe (5.055,00 EUR), ki pa se ob upoštevanju zgolj zasebnega vložka (polovica celotne vrednosti naložbe) dvigne na več kot 400.000,00 EUR.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Vs
DC UDC 636.2(043.2)=163.6
CX cattle production/dairy cows/farms/agricultural households/economic analysis/economic plan/relocation/Slovenia
CC AGRIS E16/5214
AU PEČEČNIK, Gašper
AA KAVČIČ, Stanko (supervisor)/KUHAR, Aleš (co-supervisor)
PP SI-1230 Domžale, Groblje 3
PB Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
PY 2011
TI ECONOMIC ANALYSIS OF THE REMOVAL OF AGRICULTURAL HOLDING TO A NEW LOCATION
DT Graduation Thesis (Higher professional studies)
NO X, 41 p., 30 tab., 2 fig., 2 ann., 12 ref.
LA sl
AL sl/en
AB The Pečečnik farm has no possibility for development at the existing location so it has been decided to move the holding to the new location where it will be possible to increase its production. The relocation of the farm represents a major financial challenge so the economic eligibility of planned relocation of the agricultural holding was analysed. The feasibility of investment in terms of examining the possibilities to provide enough financial resources for its implementation was also examined. Therefore an investment appraisal for different combinations of various financial sources including own funds, loans and non-refundable grants was made. To ensure the solvency of production at least a bridging loan would have to be obtained. The results are showing that in the case of achievement the planned increase of production, the relocation of the agricultural economy is economically justified. The internal rate of return on total invested capital is low (5.07%) but the expected profitability of own invested capital in the case of public co-financing is high (15.08%). The estimated net present value of investment (5.055,00 EUR) coincides with these results, which in case of account of only private investment (half of the total value of investment) increases to more than 400.000,00 EUR.

KAZALO VSEBINE

		str.
	Ključna dokumentacijska informacija (KDI).....	III
	Key words documentation (KWD).....	IV
	Kazalo vsebine.....	V
	Kazalo preglednic.....	VII
	Kazalo slik.....	VIII
	Kazalo prilog.....	IX
	Okrajšave in simboli.....	X
1	UVOD	1
2	NAMEN IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE	2
2.1	NAMEN DELA	2
2.2	CILJI	2
3	PREGLED OBJAV	3
3.1	SPLOŠNE ZNAČILNOSTI POLITIKE RAZVOJA PODEŽELJA 2007 – 2013 V SLOVENIJI.....	3
3.2	UKREP POSODABLJANJE KMETIJSKIH GOSPODARSTEV (UKREP 121)	5
3.3	PREDMET PODPORE PRI UKREPU 121	6
3.4	POSLOVNI NAČRT.....	7
3.5	KAZALNIKI EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI NALOŽBE	8
3.5.1	Neto sedanja vrednost (NSV)	8
3.5.2	Interna stopnja donosnosti (ISD)	9
4	MATERIALI IN METODE DE LA	10
4.1	PREDSTAVITEV KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA.....	10
4.1.1	Osnovni podatki o vlagatelju	10
4.1.2	Opis analizirane naložbe	11
4.2	TERMINSKI PLAN IN PREDRAČUNSKA VREDNOST NALOŽBE	11
4.2.1	Kmetijska zemljišča v uporabi	14
4.2.2	Zgradbe	16
4.2.3	Kmetijska mehanizacija in strojna oprema	16

4.2.4	Stalež živali	18
4.3	ANALIZA NABAVNEGA IN PRODAJNEGA TRGA	18
4.3.1	Analiza prodajnega trga	18
4.3.1.1	Načrt trženja in prodaje.....	18
4.3.1.2	Analiza konkurentov.....	19
4.3.1.3	SWOT analiza (prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti) sedanje in bodoče dejavnosti	20
4.3.1.4	Analiza nabavnega trga.....	20
4.4	OPIS TEHNOLOGIJE PROIZVODNJE NA KMETIJI.....	21
4.4.1	Notranja ureditev novega hleva	22
4.4.2	Skladišča za organska gnojila	24
4.4.3	Bilanca gnojil in obremenitev kmetijskih zemljišč	24
4.4.4	Bilanca krme za živino	25
4.5	DELOVNA SILA NA KMETIJI	26
5	REZULTATI	27
5.1	VREDNOST PROIZVODNJE IN IZRAČUN BRUTO DODANE VREDNOSTI	27
5.1.1	Bilanca stanja po zaključeni naložbi	31
5.1.2	Bilanca uspeha	32
5.2	DINAMIČNE OCENE.....	33
5.2.1	Ekonomski tok in dinamične ocene uspešnosti naložbe	34
5.2.1.1	Neto sedanja vrednost	35
5.2.1.2	Interna stopnja donosnosti	35
6	RAZPRAVA	36
7	SKLEPI	38
8	POVZETEK	39
9	VIRI	41
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Finančna sredstva PRP po posameznih oseh (v mio EUR).....	5
Preglednica 2: Terminski plan investicije	12
Preglednica 3: Skupna predvidena vrednost investicije za posamezne objekte.....	13
Preglednica 4: Viri financiranja pri različici 1	13
Preglednica 5: Viri financiranja pri različici 2	14
Preglednica 6: Vrednost in termin zahtevkov za izplačilo nepovratnih sredstev.....	14
Preglednica 7: Kmetijska zemljišča v uporabi	15
Preglednica 8: Zgradbe pred naložbo in planirano stanje po naložbi	16
Preglednica 9: Kmetijska mehanizacija in strojna oprema pred naložbo	16
Preglednica 10: Kmetijska mehanizacija in strojna oprema po naložbi	17
Preglednica 11: Stalež živali pred in po naložbi	18
Preglednica 12: SWOT analiza	20
Preglednica 13: Glavni nabavni artikli.....	21
Preglednica 14: Sistem reje živali pred investicijo	24
Preglednica 15: Sistem reje živali po investiciji	24
Preglednica 16: Količina pridelanega živinskega N na kmetijskem gospodarstvu.....	24
Preglednica 17: Obremenitev kmetijskih površin z živinskimi gnojili	25
Preglednica 18: Bilanca krme za živino, izražena s količino suhe snovi (SS).....	25
Preglednica 19: Potrebe po voluminozni krmi za posamezne živali.....	25
Preglednica 20: Delovna sila na kmetiji.....	26
Preglednica 21: Vrednost tržne proizvodnje v zaključenem letu pred letom oddaje vloge na javni razpis, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike BREZ načrtovane naložbe po sistemu POKRITJA	28
Preglednica 22: Vrednost tržne proizvodnje v letu zaključka naložbe, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike z načrtovano naložbo po sistemu POKRITJA. Če je naložba že zaključena pred oddajo vloge na javni razpis se kot leto zaključka šteje planirano leto vložitve zadnjega zahtevka.	29
Preglednica 23: Vrednost tržne proizvodnje v letu polne izkoričenosti naložbe, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike z načrtovano naložbo po sistemu POKRITJA	30
Preglednica 24: Bilanca stanja po zaključeni naložbi	31
Preglednica 25: Bilanca uspeha z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)	32
Preglednica 26: Bilanca uspeha z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom)	32
Preglednica 27: Finančni tok z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)	33
Preglednica 28: Finančni tok z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom).	34
Preglednica 29: Ekonomski tok z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)	34
Preglednica 30: Ekonomski tok z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom)	34

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Neto sedanja vrednost (NSV)	9
Slika 2: Interna stopnja donosnosti (ISD)	9

KAZALO PRILOG

Priloga A: Situacija, lega objektov (M: 1:1000)

Priloga B: Celotna predračunska vrednost naložbe po posameznih kategorijah stroškov v EUR

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

AMS	Avtomatski molzni sistem
AT4	Kontrola mlečnosti
BDV	Bruto dodana vrednost
DDV	Davek na dodano vrednost
EU	Evropska unija
EUR	Euro
GERK	Grafična enota rabe kmetijskih zemljišč
GVP	Gorsko višinsko območje
GVŽ	Glava velike živine
HGO	Hribovsko gorsko območje
IRR oz. ISD	Interna stopnja donosnosti (Internal rate of return)
LAS	Lokalne akcijske skupnosti
KMG	Kmetijsko gospodarstvo
KOP	Kmetijski okoljski program
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
N	Dušik
NPV oz. NSV	Neto sedanja vrednost (net present value)
OMD	Območje z omejenimi dejavniki
PDM	Polna delovna moč
PRP	Program razvoja podeželja
SKOP	Slovenski kmetijski okoljski program
SS	Suha snov
SWOT oz. PSPN	Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (strengths, weaknesses, opportunities and threats)
VVO	Vodovarstveno območje

1 UVOD

Kmetijstvo je panoga, ki spremlja človeka skozi cel njegov razvoj. Z vidika kmetijskih gospodarstev so investicijske odločitve najpomembnejše poslovne odločitve, saj določajo pogoje gospodarjenja na kmetiji v prihodnosti in imajo dolgoročne posledice na nadaljnji razvoj in poslovanje kmetije. V živinoreji, še posebej v govedoreji, eni najpomembnejših kmetijskih panog v Sloveniji, je gradnja hleva ena največjih investicij.

Na kmetiji Pečečnik se že več generacij ukvarjamo z živinorejo, zadnji dve generaciji pa z intenzivno prirajo mleka.

V prihodnje želimo posodobiti in povečati kmetijsko proizvodnjo. Na tej lokaciji, kjer sedaj leži kmetija, se kmetijske dejavnosti ne da širiti zaradi neposredne bližine naselja. Zato želimo zgraditi nov sodoben hlev in vse pripadajoče gospodarske objekte za rejo krav molznic vključno s stanovanjsko hišo na novi lokaciji.

Z novim hlevom bomo povečali stalež živali in prirajo mleka. Nov hlev na novi lokaciji bo omogočal kvalitetnejšo oskrbo živali, izpolnjevanje vseh zahtev in standardov za dobro počutje živali in zmanjšal obseg ročnega dela. Z naložbo bomo privarčevali tudi pri stroških prevoza krme, s povečanjem kmetijske proizvodnje pa se bo povečal tudi dohodek na kmetiji.

Ob zaključku študija zootehniko na Biotehniški fakulteti sem se odločil, da bomo cilje, ki smo si jih zadali na domači kmetiji analizirali z ekonomsko analizo in z izračuni preverili našo finančno zmožnost. V ekonomsko analizo smo želeli vključiti poslovni načrt, s katerim bi kasneje kandidirali pri pridobivanju nepovratnih sredstev na javnem razpisu 121 - živinoreja.

Pregled objav v diplomski nalogi začinjamo s kratkim opisom Skupne evropske politike na področju razvoja podeželja. Podrobneje smo predstavili ukrep Posodabljanje kmetijskih gospodarstev 121 za področje živinoreje in medu. Na kratko smo predstavili osnovne značilnosti poslovnega načrta, katerega smo uporabili v poglavju materiali in metode. Za izdelavo poslovnega načrta smo uporabili predlogo Kmetijske svetovalne službe, ker tako obliko poslovnega načrta zahtevajo na javnem razpisu.

V poglavju rezultati so predstavljeni izračuni in vrednost proizvodnje ter predračunske vrednosti načrtovane investicije. V tem poglavju so zajete tudi vse bilance in finančni ter denarni tokovi.

2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE

2.1 NAMEN DELA

Da bi čim bolj utemeljili investicijo in preverili našo finančno zmogljivost za izvedbo investicije v preselitev kmetijskega gospodarstva, bomo izdelali poslovni načrt za selitev naše kmetije na novo lokacijo, s katerim bi lahko kandidirali tudi na javnem razpisu.

2.2 CILJI

Osnovni cilji diplomske naloge so:

- analizirati ekonomsko upravičenost predvidene selitve kmetijskega gospodarstva na novo lokacijo;
- preveriti izvedljivost naložbe v smislu proučitve možnosti zagotovitve sredstev za njeno izvedbo;
- čim bolj realno oceniti višino stroškov celotne investicije;
- pripraviti razmeroma podroben poslovni načrt, v katerem bomo proučili možnosti predvidene izvedbe z lastnimi sredstvi, z najetim posojilom in z nepovratnimi sredstvi oziroma različnimi kombinacijami teh virov sredstev.

3 PREGLED OBJAV

3.1 SPLOŠNE ZNAČILNOSTI POLITIKE RAZVOJA PODEŽELJA 2007 – 2013 V SLOVENIJI

Evropska unija ima dejavno politiko razvoja podeželja, ker z njo lažje dosega pomembne cilje za evropsko podeželje in ljudi, ki tam živijo in delajo. Podeželjska območja so bistveni del fizičnega okolja in identitete Evropske unije (EU). Območja, ki so po standardni definiciji »podeželska«, pokrivajo več kot 91 % ozemlja EU in na njih živi več kot 56 % prebivalstva EU. Nekatera kmetijska in gozdarska podjetja še vedno niso dovolj konkurenčna. Na splošno je povprečni dohodek na prebivalca nižji na podeželju kot v mestih, manj je znanja in veščin, tudi storitveni sektor je manj razvit. Aktivno vključevanje države je smotno tudi v smislu gospodarjenja z okoljem in naravnimi viri. Gledano skozi prizmo dolgoročnih zavez EU h krepitvi konkurenčnosti in večanju zaposlenosti in skrbi za trajnostno upravljanje z naravnimi viri lahko torej rečemo, da je usklajeno delovanje potrebno za razvoj urbanih središč in tudi za podeželje. Politika razvoja podeželja EU obravnava izzive, s katerimi se spopadajo naša podeželjska območja, in z razvojem njihovega potenciala. Teoretično bi se lahko posamezne države članice EU odločile za popolnoma neodvisne politike razvoja podeželja, vendar bi ta pristop v praksi slabo deloval. Vsaka država EU si ne bi mogla privoščiti politike, ki jo potrebuje. Veliko vprašanj, ki jih obravnava politika razvoja podeželja, presega nacionalne in regionalne meje in vpliva na ljudi drugod (npr.: onesnaževanje ne pozna meja, trajnostna skrb za okolje pa je postala evropski mednarodni izziv). Politika razvoja podeželja je povezana tudi s številnimi drugimi politikami na ravni EU. EU ima zato skupno politiko razvoja podeželja, ki pa vseeno daje veliko pristojnosti posameznim državam članicam in regijam. Politika se delno financira iz skupnega proračuna EU in delno iz nacionalnih oziroma regionalnih proračunov držav članic (Politika razvoja podeželja 2007 – 2013, 2010).

Letni proračun EU znaša več kot 133,8 milijarde EUR. Kmetijstvo je drugi največji porabnik proračunskih sredstev. Proračun za kmetijstvo za leto 2009 je znašal skoraj 43 milijard EUR. Ta sredstva pripomorejo k zanesljivi oskrbi z varno in kakovostno hrano, dohodek za 19 milijonov kmetov in sprejemljive cene za potrošnike (Področja politik ..., 2010).

Ukrepi razvoja podeželja 2007 – 2013 se delijo na štiri prednostna področja, t. i. osi (Program razvoja podeželja 2007 – 2013, 2010):

Os 1: Konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva

Tri prednostne naloge prve osi so: dvig usposobljenosti in krepitev človeškega potenciala v kmetijstvu in gozdarstvu; prestrukturiranje fizičnega kapitala v

kmetijstvu in gozdarstvu ter spodbujanje inovativnosti in izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje ter proizvodov. Prispevale bodo k dvigu konkurenčnosti primarnega sektorja in dodani vrednosti na vseh treh področjih ukrepanja, to je kmetijstva, živilstva in gozdarstva. Poleg tega bodo neposredno in medsebojno ugodno vplivale tudi na izboljšanje kakovosti okolja ter življenja na podeželju.

Os 2: Ohranjanje okolja in podeželja

Prednostni nalogi druge osi sta ohranjanje kmetijstva na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in spodbujanje okolju prijaznih kmetijskih praks. Doseganje zastavljenih ciljev je predvideno s spodbudami za ohranjanje kmetovanja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) in spodbujanje okolju prijaznih kmetijskih praks na območjih NATURA 2000 in območjih, ki so za ohranjanje biodiverzitete posebnega pomena. Prav tako bosta neposredno pripomogli k izboljšanju stanja okolja in voda, podpirali trajnostno rabo kmetijskih zemljišč in sonaravne oblike kmetovanja.

Os 3: Kakovost življenja in diverzifikacija

Obe prednostni nalogi tretje osi – divezifikacija podeželjskega gospodarstva in izboljšanje kakovosti življenja na podeželju bosta prispevali k izboljšanju zaposlitvenih možnosti in gospodarskega razvoja podeželja, h kakovosti življenja na podeželju ter ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Z nadgradnjo, dopolnjevanjem in plemenitjenjem učinkov prve in druge osi bo podprt skladen in trajnostni razvoj podeželjskih območij.

Os 4: LEADER

Namen četrte osi je spodbujanje odločanja o razvoju posameznih podeželjskih območij po pristopu od spodaj navzgor (pristop LEADER). Podprto bo pridobivanje strokovnih znanj in animacija območij za vzpostavitev javno-zasebnih lokalnih partnerstev, njihovo vodenje, izdelava in izvajanje lokalnih razvojnih strategij ter sodelovanje in povezovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS). Z izvajanjem pristopa LEADER bodo nadgrajeni cilji prve, druge in zlasti tretje osi.

Ukrepi razvoja podeželja za programsko obdobje 2007 – 2013 so podprti s proračunskimi plačili. Njihova predvidena vrednost za Slovenijo je prikazana v preglednici 1.

Preglednica 1: Finančna sredstva Programa podeželja po posameznih oseh (v mio EUR)
(Program razvoja podeželja ..., 2010)

Prioriteta/os	Prispevek EU	Prispevek Slovenije	Skupaj
1. Konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva	300	99	399
2. Ohranjanje okolja in podeželja	470	117	587
3. Kakovost življenja in diverzifikacija	99	33	132
4. LEADER	27	6	33
Tehnična pomoč	4	2	6
Skupaj	900	257	1157

3.2 UKREP POSODABLJANJE KMETIJSKIH GOSPODARSTEV (UKREP 121)

S tem ukrepom (Javni razpis za ukrep posodabljanja kmetijskih gospodarstev, 2010) se sofinancirajo naložbe na kmetijskih gospodarstvih. Cilj podpore posodabljanje kmetijskih gospodarstev je vzpodbuditi prestrukturiranje in povečati učinkovitost gospodarjenja preko izpolnjevanja posebnih ciljev ukrepa ter s tem prispevati k večji naložbeni aktivnosti ali povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu. Kmetijsko gospodarstvo mora z naložbo prispevati k izpolnjevanju vsaj enega od naslednjih posebnih ciljev:

- uvajanje novih proizvodov, tehnologij ali proizvodnih izboljšav;
- usposobitev kmetijskih gospodarstev za izpolnjevanje minimalnih standardov Skupnosti za izboljšanje varstva okolja, higiene in varnosti pri delu;
- stabilizacija dohodkov na kmetijskih gospodarstvih.

Skladno z Uredbo PRP (2007-2013), mora biti prispevek naložbe k izpolnjevanju navedenih posebnih ciljev ukrepa razviden iz vloge (enostavne naložbe) oziroma iz poslovnega načrta (zahtevne naložbe).

Enostavne naložbe so naložbe, katerih skupna vrednost ne presega 50.000 EUR (brez DDV). Zahtevne naložbe pa so naložbe, katerih skupna vrednost presega 50.000 EUR (brez DDV).

Razpisana vrednost proračunskih plačil za ta ukrep v obdobju 2007-2013 znaša 1.157.000.000. Razpisana višina nepovratnih sredstev za leto 2010 je znašala 13.000.000 EUR, od tega:

- do 6.500.000 EUR za enostavne naložbe (Namen A);
- do 6.500.000 EUR za zahtevne naložbe (Namen B).

Sredstva se zagotavljajo iz proračunskih postavk Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). 75 % sredstev prihaja iz proračuna EU, 25 % pa iz nacionalnega proračuna.

Stopnja sofinanciranja naložb znaša od 30 do 70 % upravičenih stroškov, odvisno od namena naložb in karakteristik kmetijskega gospodarstva oziroma investitorja (Ukrep 121) (Javni razpis za ukrep posodabljanja kmetijskih gospodarstev, 2010).

3.3 PREDMET PODPORE PRI UKREPU 121

Podprte so naložbe v lastno primarno pridelavo kmetijskih proizvodov ter naložbam, namenjenim izvajanju storitev s kmetijsko mehanizacijo.

1. Naložbe v hleve in pripadajočo opremo za proizvodnjo, krmljenje, molžo in izločke za prirejo mleka, mesa in jajc ter rejo živali;
2. Naložbe v skladišča za krmo in pripadajočo opremo;
3. Naložbe v objekte in pripadajočo opremo za pridelavo medu in drugih čebeljih proizvodov ter vzrejo čebeljih matic razen opreme, ki se bo podpirala v okviru tehnične pomoči v sklopu podpor iz Programa ukrepov na področju čebelarstva v Sloveniji v letih 2008 – 2010 in kasneje;
4. Naložbe v objekte in pripadajočo opremo za shranjevanje kmetijske mehanizacije, namenjene za lastno primarno pridelavo na kmetijskem gospodarstvu oziroma izvajanju storitev s kmetijsko mehanizacijo;
5. Nakup kmetijske mehanizacije in strojne opreme namenjene lastni primarni kmetijski pridelavi oziroma storitvam s kmetijsko mehanizacijo;
6. Nakup kmetijskih zemljišč, ki ne presega 10 % vrednosti celotne naložbe
7. Naložbe v postavitev pašnikov za nadzorovano pašo domačih živali oziroma postavitev obor za rejo gojene divjad;
8. Naložbe v izvedbo agromelioracijskih del na kmetijskih gospodarstvih; odstranitev kamnitih osamelcev in krčenje grmičevja;
9. Naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije za potrebe kmetijskega gospodarstva;
10. Naložbe v cestno in vodno infrastrukturo, kamor spada tudi vodovodna infrastruktura na kmetijskih gospodarstvih.

Pri posameznih razpisih so podprte tudi naložbe v izključno rastlinski proizvodnji (poljedelstvo, trajni nasadi ipd.).

V okviru tega ukrepa se dodelijo tudi podpore za naložbe, namenjene prednostnim nalogam na področju tako imenovanih novih izzivov za naslednje vrste aktivnosti:

1. - Naložbe, namenjene izboljšanju učinkovitosti uporabe dušikovega gnojila;
  - Naložbe v samostojna skladišča za živalska gnojila ter nakup hlevske opreme, namenjene izboljšanju skladiščenja živalskih gnojil;
  - Nakup kmetijske mehanizacije in strojne opreme namenjene najmanjši porabi dušika ter minimalni obdelavi tal;
2. - Proizvodnja bioplina z uporabo organskih odpadkov;
3. - Naložbe v tehnologije za varčevanje z vodo in shranjevanje vode;
  - Naložbe v izgradnjo vodohranov in zajetij;
4. - Naložbe, povezane z mlečno proizvodnjo;
  - Naložbe v hleve in pripadajočo opremo za proizvodnjo, krmljenje, molžo in izločke za prirejo mleka, mesa in jajc ter rejo živali.

Stopnja sofinanciranja teh naložb znaša od 30 do 70 % (Javni razpis za ukrep posodabljanja kmetijskih gospodarstev, 2010).

3.4 POSLOVNI NAČRT

Za sodelovanje na javnem razpisu je pri zahtevnih naložbah upravičenost izvedbe naložbe in javnega sofinanciranja potrebno izkazati s poslovnim načrtom. Poslovni načrt omogoča preverjanje poslovne zamisli in s tem zmanjšuje stopnjo negotovosti investitorja pri odločitvah za prihodnost ter preizkuša alternativne poslovne zamisli, različne strategije in taktike, ki zmanjšujejo stroške in tveganja poslovnih odločitev. S poslovnim načrtom lažje obvladujemo različne situacije, saj lahko probleme simuliramo in tako izberemo najboljšo rešitev. Z izdelavo poslovnega načrta investitor preveri svojo idejo, pri tem pa mora pridobiti čim več informacij o panogi, trgu, kupcih, konkurenci, dobaviteljih itd. Biti mora objektivni, kritičen do svojih poslovnih zamisli, posebno tistih, ki jih manj pozna in se jih običajno izogiba (Glas, 1997; Kovač, 1990).

Temeljne sestavine poslovnega načrta so (Kovač, 1990):

- Ocena poslovne zamisli, možnosti in strategija, način financiranja, ciljno tržišče, konkurenčne prednosti, finančni rezultat, podjetniška skupina, pravna oblika podjetja);
- Opis proizvoda (ocena panoge, podjetja, proizvodnje, strategija vstopa in rasti);
- Načrt proizvodnje (tehnologija, geografska lokacija, kapacitete, ekologija, obseg proizvodnje);
- Razvoj proizvodnje (razvojni cilji in problemi, izboljšave proizvodov, problem dizajna, novi proizvodi, intelektualne pravice in patenti);

- Raziskava trga (velikost trga, kupci, konkurence, tržni delež, prodaja);
- Tržna analiza (marketing, distribucijski kanali, določanje cen, reklama, servis);
- Ekonomika poslovanja (dohodek, stroški, dobiček, prag rentabilnosti);
- Podjetniške finance (bilanca stanja in bilanca uspeha, analiza gotovinskih tokov, načini financiranja investicij);
- Finančni obračun (finančna zakonodaja, davčni sistem in način finančnega obračuna);
- Problemi in kritična tveganja;
- Terminski načrt;
- Podjetniška ekipa in organizacija podjetja (lastniki, managerji, delavci, notranja ureditev podjetja);
- Pravna ureditev podjetja (registracija, pogodba, statut);
- Dodatni dokumenti.

Sestavni del vsakega dobrega poslovnega načrta je tako imenovana SWOT analiza. Kratica SWOT oziroma PSPN pomeni prednosti (strengths), slabosti (weaknesses), priložnosti (opportunities) in nevarnosti (threats). Swot analiza se lahko začneja z iskanjem odgovorov na vprašanje, kateri poslovni rezultati podjetja (rentabilnost, ekonomičnost, stopnja pokritja, stopnja rasti realizacije, tržni delež, itd.) so boljši ali slabši od planiranih vrednosti v preteklosti oz. boljši ali slabši od dosežkov konkurence. V naslednjem koraku izdelave SWOT analize moramo odgovoriti na vprašanje, katere sestavine in procesi v podjetju so več ali manj prispevali k poslovni uspešnosti podjetja. Drugi del SWOT analize predstavlja zunanja analiza, ki ocenjuje okolje, v katerem podjetje deluje. Zunanja analiza obsega zbiranje informacij iz okolja ter njihovo analiziranje. Kakovost zunanje analize je v veliki meri odvisna od števila virov podatkov, količine podatkov, ki jih uporabimo, in različnosti področij, na katere se podatki nanašajo. Interna analiza postane uporabna šele, ko njena spoznaja prenesemo v strategije. Pomembno je, da strategije oblikujemo tako, da prednosti izkoristimo, slabosti odstranimo ter razvijemo strategijo v smeri prihodnjega izrabljanja priložnosti in izogibanja nevarnostim (Pučko, 1996).

3.5 KAZALNIKI EKONOMSKE UPRAVIČENOSTI NALOŽBE

3.5.1 Neto sedanja vrednost (NSV)

Neto sedanja vrednost je vsota vseh prihodnjih pričakovanih denarnih tokov, diskontiranih na sedanjo vrednost (Kavčič, 2008).

$$NSV = \sum_{i=1}^t \frac{NDT_i}{(1+r)^i}$$

Slika 1: Neto sedanja vrednost (NSV)

NDT..... neto denarni tokovi
r..... diskontna stopnja
i..... čas

3.5.2 Interna stopnja donosnosti (ISD)

Interna stopnja donosa je tista diskontna stopnja, pri kateri je neto sedanja vrednost enaka 0. Pove tudi višino obrestne mere, ki jo lahko plača investitor za posojilo, ne da bi utrpel izgubo, če vso naložbo financira s posojilom. ISD lahko izračunamo s spreminjanjem diskontne stopnje v Excelu ali podobnih programih oz. s finančnim kalkulatorjem.

Interno stopnjo donosa uporabimo tako, da jo primerjamo z zahtevano stopnjo donosa. Če je zahtevana stopnja donosa večja od interne stopnje donosa investicijskega projekta, potem je naložba sprejemljiva.

Pri metodi s spreminjanjem diskontne stopnje ISD izračunamo po obrazcu (Kavčič, 2008):

$$ISD = A + \left[(B - A) * \frac{C}{C - D} \right]$$

Slika 2: Interna stopnja donosnosti (ISD)

- A... (najvišja) diskontna stopnja, ki nam (še) da pozitivno NSV
- B... (najnižja) diskontna stopnja, ki nam (že) da negativno NSV
- C... NSV pri nižji diskontni stopnji (= pozitivna)
- D... NSV pri višji diskontni stopnji (= negativna)

4 MATERIALI IN METODE DELA

Poslovni načrt v okviru diplomskega dela smo naredili po metodologiji kmetijske svetovalne službe Slovenije (Kmetijsko svetovalna služba Slovenije, 1998). V vseh izračunih smo uporabili podatke iz Kataloga kalkulacij.

V poslovnem načrtu smo analizirali več različic virov sredstev za izvedbo naložbe. Proučili smo različico z lastnim virom sredstev, z najetim posojilom in z nepovratnimi sredstvi oziroma z različnimi kobinacijami teh virov sredstev.

Za poslovni načrt, ki je obravnavan v diplomski nalogi, je bilo potrebno zbrati podatke iz različnih virov:

- natančna velikost kmetije je bila pridobljena iz zemljiško knjižnega izpiska;
- neposredna in izravnalna plačila so bila vzeta iz odločbe ARSKTP;
- cena in količina prodanega mleka je bila pridobljena iz plačilnih list, količina proizvedenega mleka pa iz sumarnika AT4 kontrole. Število GVŽ (glav velike živine) je razvidno iz centralnega registra govedi;
- ocena variabilnih in fiksnih stroškov je pridobljena iz shranjenih računov, za katere naša kmetija vodi evidenco FADN.

Tudi preostali potrebni podatki so bili zbrani na kmetiji Pečečnik. To velja za podatke o infrastrukturi in opremljenosti kmetije (popis kvadrature, strojev in opreme), podatke o delovni sili in njihovi izobrazbi.

4.1 PREDSTAVITEV KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA

4.1.1 Osnovni podatki o vlagatelju

Na kmetiji Pečečnik skupaj živimo tri generacije. Nosilec kmetijske dejavnosti je Pečečnik Anton, poleg njega živimo na kmetiji še mama Alojzija, žena Dragica in trije sinovi: Gašper, Miha in Toni, vsi trije študenti.

Pečečnikovi se že nekaj generacij ukvarjamo izključno s prirjejo mleka, ki nam predstavlja edini vir prihodka. Letno priredimo okrog 220.000 kg mleka. Povprečno redimo 35 krav molznic in 30 plemenskih telic za nadaljno rejo.

Kmetijo so pred tridesetimi leti že morali preseliti zaradi širitve mesta Velenje, zaradi katere so v preteklosti izgubili kar nekaj dobrih kmetijskih površin. Ker se je mesto

Velenje od takrat naprej še širilo, se trenutna lokacija naše kmetije nahaja v strnjenem naselju v neposredni bližini centra mesta Velenje na nadmorski višini 400m.

Ker je kapaciteta obstoječega hleva premajhna in ne dopušča povečanje črede, je to mogoče doseči le na lokaciji izven mestnega območja. To pa zahteva investicijo v nov hlev in spremljajoče objekte.

Obstoječi hlev je urejen tako, da so krave molznice na stojiščih z vezano rejo, mlada živina pa je v skupinskih boksih na rešetkah. Oprema v hlevu je iztrošena, sam hlev pa je grajen tako, da zahteva ogromno ročnega dela. Ker se kmetija zaradi strnjenega naselja v katerem se nahaja ne more več širiti, smo se odločili, da bi kmetijo preselili na novo lokacijo, ki je od sedanje oddaljena 5 km. Tam se nahaja tudi večina kmetijskih zemljišč, ki jih obdelujemo.

4.1.2 Opis analizirane naložbe

Nova lokacija kmetije se nahaja v zaselku Laze pri Velenju. V neposredni bližini kmetije se na hribu nahaja grad Gradič, ki je na seznamu Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine kot kulturni spomenik.

Predmet naložbe je postavitve hleva za 80 krav molznic in 60 glav mlade živine z vso pripadajočo hlevsko opremo in z molziščem. Poleg hleva pa je v naložbi zajeta tudi izgradnja sladiščnih kapacitet za živinske odpadke, izgradnja strojne lope in izgradnja silosov in senika (priloga A). K seniku spada še nakup sušilne naprave za seno in stropnega dvigala za transport krme.

V sklopu kmetije bo zgrajena tudi stanovanjska hiša, ki pa ni predmet naložbe v poslovnem načrtu.

Vsi objekti bodo grajeni kot novogradnja, ker na tej lokaciji do sedaj ni bilo nobenega objekta in se je do sedaj uporabljala kot travnik. Cilj naložbe je zgraditi objekte, ki bodo zagotavljali dobro počutje živali in zadoščali predpisanim etološkim standardom. Zgraditi želimo objekte, ki bodo omogočali čim bolj racionalno izrabo prostora in proizvodnjo čim bolj avtomatizirati z manj ročnega dela.

Pri gradnji objektov je potrebno upoštevati tudi, da z gradnjo novih objektov ohranjamo identiteto kulturne krajine.

4.2 TERMINSKI PLAN IN PREDRAČUNSKA VREDNOST NALOŽBE

Glavni del investicije je izgradnja hleva za krave molznice in mlado živino, skupaj za 115,43 GVŽ. Za izgradnjo hleva se bo uporabil les in beton. Skelet hleva bo iz montažnih betonskih nosilcev, tla bodo betonska, stene pa kombinacija lesa in betona.

Krave molznice in mlada živina bodo skupaj v enem objektu dimenzije 70 x 30 m. V sredinskem delu hleva bo molzišče s pisarno in garderobo. Molža bo potekala z molznim robotom (AMS).

Hlev bo opremljen z individualnimi ležalnimi boksi z nastiljem, samolovilnimi krmilnimi pregradami, dvema krmilnima avtomatoma za računalniško vodeno krmljenje močne krme in tremi krtačami za nego živali.

Za odstranjevanje gnoja iz hleva bodo uporabljena strgala na štirih čistilnih hodnikih, na koncu hleva pa bo zbirna jama za gnojevko. Zbirna jama za gnojevko bo kapacitete 350 m³. V jami bo potopno mešalo za gnojevko in črpalka. Uporabljali bomo separator za gnojevko, ki iz gnojevke izloči večino tekočine in ostane gnoj z 80% sušine. Pri separaciji nastala gnojnica bo skladiščena v jami za gnojnico prostornine 810 m³. Separiran gnoj pa bo skladiščen v pokritem gnojišču kapacitete 1.200 m³.

Spremljajoči objekti hleva so koritasti silosi, senik in strojna lopa. Silosi bodo štirje s skupnim volumnom 1.100 m³. Senik bo lesen objekt v podobi kozolca. Opremljen bo s sušilno napravo za seno na vroči zrak in z dvigalom za transport sena. Kapaciteta senika bo 1.650 m³.

Z izgradnjo objektov bomo začeli julija 2012, zaključili pa julija 2013. V tem času bomo zgradili hlev, jama za gnojevko, jama za gnojnico, gnojišče, koritaste silose, senik in strojno lopo (preglednica 2).

Preglednica 2: Terminski plan investicije

OBJEKT	ZAČETEK GRADNJE	ZAKLJUČEK GRADNJE
Hlev	Julij 2012	Maj 2013
Jama za gnojevko	Avgust 2012	September 2012
Jama za gnojnico	Avgust 2012	September 2012
Gnojišče	Avgust 2012	September 2012
Koritasti silosi	Marec 2013	April 2013
Senik	April 2013	Maj 2013
Strojna lopa	Maj 2013	Julij 2013

Iz priloge B je razvidna posamezna vrsta stroška pri objektih oziroma strojih, ki so predmet podpore. Stroški pri objektih so prikazani tako, da so razčlenjeni na stroške pri gradbeno obrtniških delih in na stroške notranje oziroma mobilne opreme, ki spada v objekt. V preglednici je prikazana predračunska vrednost investicije z DDV in brez DDV ter stopnja sofinanciranja pri posameznih stroških in maksimalno priznana vrednost stroškov, ki so priznani z javnim razpisom.

Preglednica 3 prikazuje skupno vrednost investicije, ki znaša skupaj z DDV 1.073.496,00 EUR brez DDV pa 894.580,00 EUR. Zaprošena vrednost nepovratnih sredstev je lahko največ 421.168,50 EUR.

Preglednica 3: Skupna predvidena vrednost investicije za posamezne objekte

Objekt	Vrednost z DDV EUR	Vrednost brez DDV EUR	Maksimalna priznana vrednost iz seznama	Zaprošena vrednost
Hlev	837.942,00	698.285,00	1.084.387,50	336.062,50
Skladišče živinskih gnojil	84.168,00	70.140,00	354.000,00	35.070,00
Skladišče za voluminozno krmo-senik	73.824,00	61.520,00	181.500,00	24.608,00
Koritasti silosi	23.040,00	19.200,00	88.000,00	7.680,00
Strojna lopa	27.834,00	23.195,00	96.250,00	9.278,00
Separator gnojevke	21.576,00	17.980,00	29.600,00	7.192,00
Črpalka za gnojevko	5.112,00	4.260,00	6.800,00	1.278,00
SKUPAJ	1.073.496,00	894.580,00	1.840.537,50	421.168,50

V analizi sem proučil dve različni varianti financiranja naložbe. Prva različica, ki jo prikazuje preglednica 4, predvideva javno sofinanciranje naložbe (nepovratna sredstva). Višina nepovratnih sredstev znaša 421.168,50 EUR. Del naložbe bi financirali s posojilom banke. Znesek posojila znaša 150.000,00 EUR. Posojilo bi najeli za določen čas, in sicer do takrat, da bi dobili izplačana nepovratna sredstva, s katerimi bi potem odplačali posojilo. Ostali del investicije bi financirali z lastnimi privarčevanimi sredstvi, kar znaša 323.412,00 EUR.

Preglednica 4: Viri financiranja pri različici 1

	Z DDV	Brez DDV
Celotna vrednost naložbe	1.073.496,00	894.580,00
Viri financiranja:		
Nepovratna sredstva		421.168,50
Lastna udeležba:		
- posojila		150.000,00
- lastna finančna sredstva		323.412,00

Preglednica 5 prikazuje vire financiranja po drugi različici, ki predvideva financiranje naložbe le z lastnimi privarčevanimi sredstvi in z najetim posojilom.

Preglednica 5: Viri financiranja pri različici 2

	Z DDV	Brez DDV
Celotna vrednost naložbe	1.073496,00	894.580,00
Viri financiranja:		
Nepovratna sredstva		/
Lastna udeležba:		
- posojila		150.000,00
- lastna finančna sredstva		744.580,00

Za izplačilo nepovratnih sredstev bi zaprosili z dvema zahtevkoma (preglednica 6). Prvi zahtevek za izplačilo nepovratnih sredstev bi vložili, ko bi končali z gradnjo hleva in skladišč za živinske odpadke. Drugi zahtevek za izplačilo pa bi vlagali po zaključku gradnje vseh ostalih objektov.

Preglednica 6: Vrednost in termin zahtevkov za izplačilo nepovratnih sredstev

	Datum zahtevka	Vrednost zahtevka (EUR)
1. zahtevek	Julij 2013	336.062,50
2. zahtevek	Avgust 2013	85.106,00

4.2.1 Kmetijska zemljišča v uporabi

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi pred naložbo brez gozda znaša 34,12 ha. V območje z omejenimi dejavniki (OMD) spada 100 % vseh naših zemljišč, prav tako tudi v hribovsko gorsko območje (HGO). V območje NATURA 2000 spada 0,1465 % zemljišč.

Stanje kmetijskih zemljišč v uporabi se pred naložbo in po naložbi ne bo spreminjalo, ker trenutno nimamo možnosti odkupa ali najema novih kmetijskih zemljišč (preglednica 7). Ko pa se bodo pokazale možnosti za odkup ali najem novih kmetijskih zemljišč, jih bomo odkupili ali najeli.

Preglednica 7: Kmetijska zemljišča v uporabi

Vrsta zemljišča v dejanski rabi vlagatelja	Pred naložbo (ha)	Po naložbi (ha)	Koeficient (k)	Primerljiva kmet. zemljišča pred naložbo	Primerljiva kmet. zemljišča po naložbi
GERK 1100 - njiva oziroma vrt	9,90	9,90	1	9,90	9,90
GERK 1300 - trajni travnik	24,25	24,25	0,5	12,12	12,12
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	34,12	34,12		22,00	22,00
GERK 2000-gozd	5,74	5,74	0	0	0
SKUPAJ ZEMLJIŠČA:	39,86	39,86			

4.2.2 Zgradbe

Preglednica 8: Zgradbe pred naložbo in planirano stanje po naložbi

Vrsta zgradbe po šifrantu zgradb	STANJE PRED NALOŽBO			PLANIRANO STANJE PO NALOŽBI	
	Stanje zmogljivosti	Število stojišč po kategorijah živali	Leto izgradnje oziroma obnove	Stanje zmogljivosti	Število stojišč po kategorijah živali
Hlev	300 m ²	35 privezov, 30 prosta reja	1988	1375 m ²	80 ležalnih boksov za molznice, boksi za 60 mladih živali in teleta
Senik	1200m ³		1988	2000 m ³	
Koritasti silosi	500 m ³		2005	1100 m ³	
Strojna lopa	200 m ²		1996	275 m ²	
Stolpni silosi	3X60 m ³		1978	/	
Jama za gnojevko	400 m ³		2005	1.160 m ³	
Gnojišče	180 m ²		2005	400 m ²	
Kozolec	84 m ²		/		

4.2.3 Kmetijska mehanizacija in strojna oprema

Preglednica 9: Kmetijska mehanizacija in strojna oprema pred naložbo

Obstoječa kmetijska mehanizacija	Leto izdelave	Zmogljivost obstoječega stroja ali opreme
Traktor Fendt farmer 411 <i>Vario</i>	2004	118 KM, pogon 4x4
Traktor Newholland	1999	65 KM, pogon 4x4
Traktor Newholland	1995	85 KM, pogon 4x4
Cisterna za gnojevko Kirchner	2006	6.000 L, mono črpalka
Trosilnik hlevskega gnoja SIP	2005	8 T
Samonakladalna prikolica Poettinger -Boss 2	1990	30 m ³

se nadaljuje

nadaljevanje

Obstoječa kmetijska mehanizacija	Leto izdelave	Zmogljivost obstoječega stroja ali opreme
Krožna čelna kosilnica Poettinger alpha motion	2008	Širina 316 cm
Krožna čelna rotacijska kosilnica	1990	Širina 230 cm
Gorska motorna kosilnica BCS	2005	Širina 130 cm, moč 8 KM
Vrtavkasti zgrabljajnik Poettinger	2000	Širina 360 cm
Vrtavkasti obračalnik Sip	1999	Širina 550 cm
Balirka Welger 220RP	1998	
Silokombajn Poettinger Mex	2006	
Sejalnica za koruzo INO-BECKER	2003	4-vrstna
Vrtavkasta brana	2004	3 m
Kiper prikolica Brantner	2007	11 T
Plug Landsberg	1998	2+1 brazda
Trosilec mineralnih gnojil Vicon	2003	750 l
Puhalnik rotometal	1998	12 kw
Škropilnica RAU	1984	
Okopalnik za koruzo	2003	4-vrstni
Cisterna za mleko	2002	1900 L
Molzni stroj	1995	4 molzne enote

Preglednica 10: Kmetijska mehanizacija in strojna oprema po naložbi

Predvidena mehanizacija z naložbo	Zmogljivost novega stroja ali opreme
Krmilno mešalna prikolica SEKO z rezalnim sistemom	9 m ³
Transportno dvigalo za transport krme	10 m
Sušilna naprava za seno	
Mešalec gnojevkeMSXH	11 kw
Črpalka za gnojevko	20-100 m ³ /h
Robot za molžo-DE laval	80 krav/dan

4.2.4 Stalež živali

Preglednica 11: Stalež živali pred in po naložbi

STANJE PRED NALOŽBO				STANJE PO NALOŽBI	
Vrsta živine	Koeficient GVŽ	Povprečni letni stalež	Število GVŽ	Povprečni letni stalež	Število GVŽ
GOVEDO-krave molznice	1,00	35	35,00	80	80
GOVEDO-govedo 2 leti in več, telice za pitanje	1,00	3	3,00	15	15,00
GOVEDO-Teleta do 6 mesecev	0,15	5	0,75	15	2,25
GOVEDO-Mlado govedo od 6 mesecev do 1 leta	0,30	8	2,40	20	6,00
GOVEDO-Mlado govedo 1 do 2 leti	0,60	12	7,20	20	12
GOVEDO SKUPAJ			48,35	150	115,25
PRAŠIČI Mladi prašiči v turnusu	0,07	2	0,14	2	0,14
PERUTNINA-kokoši nesnice	0,0040	12	0,0480	12	0,0480
SKUPAJ			48,5380	164	115,438

4.3 ANALIZA NABAVNEGA IN PRODAJNEGA TRGA

4.3.1 Analiza prodajnega trga

4.3.1.1 Načrt trženja in prodaje

Glavni proizvod na kmetiji je sveže kravje mleko. Prodaja poteka preko Kmetijske zadruge Šaleška dolina v Mlekarno Celeia v Arji vasi. Nekaj mleka se proda strankam direktno na domu.

Za prodajo so namenjena tudi vsa teleta moškega spola, po katerih povprašujejo okoliški kmetje, ki se ukvarjajo s pitanjem govedi. Ker pa imamo v hlevu tudi kar nekaj dobrih plemenskih živali-bikovskih mater, njihove potomce v primeru, da so moškega spola, spitamo do teže 120 kg in prodamo v testne centre, kjer jih testirajo in kasneje uporabijo za pridobivanje semena za umetno osemenje govedi.

Vse živali ženskega spola ostanejo na kmetiji za nadaljno vzrejo. Zaradi načrtovane širitve proizvodnje je zelo pomembno, da se že zdaj načrtuje število doma vzrejenih plemenskih telic in koliko jih bo treba dokupiti za zapolnitev novega hleva.

Ker je lokacija nove kmetije na odlični sončni legi, dolgoročno načrtujemo tudi izgradnjo sončne elektrarne in prodajo električne energije v javno električno omrežje.

4.3.1.2 Analiza konkurentov

Konkurente kmetije predstavljajo vse okoliške kmetije, ki se ukvarjajo z mlečno proizvodnjo. Pri glavnem proizvodu, kravjem mleku okoliške kmetije ne predstavljajo velike konkurence, saj je edini odkupovalec mleka Kmetijska zadruga Šaleška dolina. Okoliške kmetije predstavljajo konkurenco le pri povpraševanju po obdelovalnih površinah, vendar se mlečna proizvodnja in nasploh kmetijska dejavnost na tem območju zmanjšuje in to ne predstavlja pretirane nevarnosti.

V naslednjih desetih letih se pričakuje tudi povečano opuščanje kmetovanja na tem področju zaradi staranja kmetov, ki nimajo naslednikov, da bi nadaljevali s kmetovanjem. S tem se nam ponuja povečanje proizvodnje.

Na cene v prireji mleka, ki jih določa trg je težko vplivati. Konkurenčnost lahko dosežemo le z povečevanjem obsega proizvodnje in z višjo mlečnostjo na posamezno kravo.

4.3.1.3 SWOT analiza (prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti) sedanje in bodoče dejavnosti

Swot analiza zajema prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na kmetiji (preglednica 12). Največje prednosti naše kmetije vidimo v visoki izobrazbeni strukturi mlade generacije, velika prednost je tudi zaradi neposredne bližine mesta. Glavna slabost kmetije je, da je edini vir dohodka iz kmetijske dejavnosti in velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč. Kot priložnosti se kažejo možnost postavitve sončne elektrarne in s tem dodaten vir dohodka na kmetiji. Nevarnosti v prireji mleka vidimo v napovedanih ukinitvah mlečnih kvot in neposrednih plačil in posledično tudi padec odkupnih cen mleka.

Preglednica 12: SWOT analiza

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - tradicija kmetovanja, - možnost izkoriščanja gozda, - sodobna mehanizacija in s tem boljša obdelava zemljišč in nizki stroški vzdrževanja, - visoka izobrazbena struktura mlajše generacije, - bližina mesta in s tem več možnosti neposredne prodaje mleka - težka ilovnata obdelovalna tla in s tem manjša prizadetost od suše.	<ul style="list-style-type: none"> - dohodek samo iz kmetijske dejavnosti, - hribovit teren, - velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč, - višji stroški pridelave krme - odvisnost investicij na kmetiji od nepovratnih sredstev
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postavitve novega hleva, - možnost zakupa kmetijskih zemljišč, - možnost povečanja prireje mleka, - možnost izgradnje sončne elektrarne, - sončna elektrarna dodaten vir dohodka	<ul style="list-style-type: none"> - visoke cene repromateriala in krmil, - propad zadruga ali mlekarne, - padec cene mleka - ukinitve mlečnih kvot, - ukinitve neposrednih plačil, - rast cen goriva.

4.3.1.4 Analiza nabavnega trga

V preglednici 13 so predstavljeni glavni nabavni artikli, ki predstavljajo najvišji strošek. Z naložbo se predvideva 2-kratno povečanje proizvodnje in s tem tudi večjo količino nabavljenega repromateriala.

Večino repromateriala, močnih krmil in mineralnih gnojil nakupimo preko kmetijske zadruge Šaleška dolina oziroma poiščemo najugodnejšega ponudnika. Veterinarske storitve opravlja veterinarska postaja Šoštanj. Največji strošek glede na nabavljeno količino predstavlja pogonsko gorivo za kmetijske stroje in močna krma.

Preglednica 13: Glavni nabavni artikli

Artikel	Pred naložbo			Po naložbi		
	količina l,kg	cena EUR/l,kg	vrednost EUR	količina l,kg	cena EUR/l,kg	vrednost EUR
Čistila za molzni stroj	125	3	375,00	250	3,00	750,00
Vitaminsko mineralna mešanica	360	0,70	252,00	720	0,70	504,00
Močna krmila K19	36.000	0,22	7.920,00	72.000	0,22	15.840,00
Žagovina	80.000	0,02	1.600,00	80.000	0,02	1.600,00
Gorivo	8.000	1,241	9.928,00	9.000	1,250	11.250,00

4.4 OPIS TEHNOLOGIJE PROIZVODNJE NA KMETIJI

Na kmetiji Pečečnik je v obstoječem hlevu, ki je bil zgrajen leta 1969 in dograjen 1988, prostora za 38 krav molznic, od tega je 33 stojišč s privezom in prostor za 5 krav za obdobje presušitve.

Za mlado živino so urejeni skupinski boksi na rešetkah in prostor za teleta. Ker so dimenzije hleva neprimerne za strojno krmljenje, le to poteka ročno s samokolnico, kar zahteva velik vložek fizičnega dela in zahteva dosti več časa kot pa strojno krmljenje s krmilno prikolico.

Živinorejska proizvodnja kot glavna panoga temelji na doma pridelani krmi. Skozi vse leto živalim krmimo enak obrok, ki je sestavljen iz travne silaže, koruzne silaže in mrve. Kot dopolnilna krma pa se uporabljajo močna krma, ječmen in mineralno vitaminski dodatki. Vsa krma za živino se pridelata doma, dokupimo samo močno krmilo k -19.

Na njivskih površinah je urejen kolobar, ki je sestavljen tako, da je dve leti posejana koroza za silažo, nato sledi pšenica ali ječmen in zatem še dve leti deteljno travna mešanica. Na travnikih, ki so namenjeni za pridelovanje travne silaže opravimo 5

košenj, kjer pa je namenjeno za suho mrvo, pa štiri košnje. Travno silažo baliramo v okrogle bale.

Molža poteka dvakrat dnevno z dvanajst urnim razmakom na 4 molzne enote. Kmetija je vključena v kontrolo mlečnosti AT4, ki jo izvaja Kmetijsko gozdarski zavod Celje.

Živali so ves čas v hlevu, ker ni možnosti izpusta oz. ni dovolj površin okrog kmetije, kjer bi se živali lahko pasle.

Na kmetiji načrtno vodimo reprodukcijo in upoštevamo priporočila selekcijske službe za pravilno izbiro bikov za osemenje in že deset let sami osemenjemo živali. Iz našega hleva so bile izbrane štiri krave za bikovske matere. Vse živali so rjave pasme. To pasmo odlikuje zelo visoka vsebnost beljakovin in maščobe v mleku in dolgoživost.

Na novi lokaciji nameravamo zgraditi nov hlev za 80 krav molznic in podmladek ter spremljajoče objekte.

Pri iskanju rešitve smo upoštevali etološke zahteve za rejo živali (pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito rejnih živali, Ul.: RS št. 41/2003). Želeli smo zmanjšati potreben čas za oskrbo živali v hlevu in povečati učinkovitost rejca.

4.4.1 Notranja ureditev novega hleva

V hlevu bomo imeli naslednje prostore:

- prostor za proizvodne živali,
- prostor za presušene krave,
- porodnišnica,
- prostor za vzrejo telet v individualnih boksih,
- prostor za vzrejo telet v skupinskih boksih,
- prostor za vzrejo plemenskih telic, razdeljen po starosti telic,
- prostor za bolne živali,
- molzišče (molzni robot),
- mlekarnica,
- strojnica,
- pisarna,
- sanitarje.

Novi hlev bo na sistem proste reje z izpustom za vse živali. Za vse živali bodo urejeni ležalni boksi. Tla ležalnih boksov bodo prekrita z gumijasto podlogo, kot nastilj pa bo uporabljena drobno zrezana slama in žagovina. V prosti reji je živalim omogočeno več gibanja, živali imajo več možnosti za socialno obnašanje. V prosti reji je manj boleznih nog in manj poškodb seskov in vimena. Rejec lažje odkriva pojatve ter učinkoviteje opravlja svoje delo.

Hlev je zasnovan tako, da poteka po sredini hleva krmilni hodnik. Na desni strani bodo krave molznice ločene v dve skupini. V eni skupini bodo krave v prvi polovici laktacije, v drugi pa krave v drugi polovici laktacije.

Molzišče bo na sredini med obema skupinama. Molzišče je prostor, kjer se pridobiva higiensko neoporečno mleko. V novem hlevu smo se odločili za uvedbo robota za molžo oz. avtomatskega sistema molže. Sistem deluje tako, da je živalim ves čas na voljo in se živali same odločajo, kdaj in kolikokrat se bodo molzle. Molzni robot sam očisti seske, vzame prve curke mleka in namesti molzno enoto. Ves potek molže se spremlja preko računalnika. Pri vsaki kravi je možnost, da se odvzema vzorca mleka, kjer se preverja sprememba električne prevodnosti mleka, saj je povečana prevodnost mleka prvi znak možnosti obolenja vimena in tako omogoča zgodnejše odkrivanje mastitisa.

Na levi strani bo prostor za presušene krave, porodnišnica, prostor za teleta in boksi za mlado živino.

V hlevu bodo t.i. polna tla. Za odstranjevanje blata iz hleva bodo uporabljena pehala, ki blato potisnejo iz hleva v prečni kanal na koncu hleva. Ker je tak gnoj bolj mazav in je skladiščenje in manipulacija z njim zahtevnejša in dražja, smo se odločili za separator, ki iz mazavega gnoja ali gnojevke izloči tekočino in ostane samo suh kompakten hlevski gnoj. Ta se skladišči na pokritem gnojišču, gnojnica, ki pri tem nastane, pa se uporablja za spiranje prečnega kanala in bo skladiščena v jami za gnojnico, ki bo pod delom hleva.

Za vse živali bo urejen izpust na pašnik. Za mlado živino je predvidena paša na bližnjem hribu, kjer sedaj poteka ročno spravilo krme.

Poleg hleva bodo zgrajeni tudi senik, strojna lopa in koritasti silosi.

Senik bo lesen objekt, ki bo razdeljen na tri dele. Sprednji del bo namenjen skladiščenju bal slame, ki bodo namenjene za nastilj ležalnih boksov. Druga dva dela bosta s predelno steno ločena. V enem delu bo sušilna naprava na vroči zrak za dosuševanje mrve, drugi del pa bo služil kot skladišče mrve. Za manipulacijo mrve bo uporabljeno stropno dvigalo. Strojna lopa bo namenjena skladiščenju kmetijske mehanizacije.

4.4.2 Skladišča za organska gnojila

Kmetija ima dovolj skladiščnih kapacitet za šest-mesečno skladiščenje organskih odpadkov za obstoječi stalež živali (preglednica 14).

Preglednica 14: Sistem reje živali pred investicijo

Vrsta živali	Gnojevka	Hlevski gnoj	Gnojnica	Globoki nastil
Govedo	12,60	35,75		
Prašiči		0,1400		
Perutnina		0,0480		
SKUPAJ GVŽ v sistemu reje	12,60	35,938		
Potrebno skladišča m ³ /GVŽ	8,00	7,00	2,00	7,00
Potreba po skladiščih	100,80 m ³	251,50 m ³		

Pri novogradnjah bomo upoštevali skladiščne kapacitete za šest-mesečno skladiščenje organskih odpadkov, ki jih predpisuje zakon (preglednica 15).

Preglednica 15: Sistem reje živali po investiciji

Vrsta živali	Gnojevka	Hlevski gnoj	Gnojnica	Globoki nastil
Govedo		115,43	115,43	
SKUPAJ GVŽ v sistemu reje		115,43	115,43	
Potrebno skladišča m ³ /GVŽ	8,00	10,00	5,00	7,00
Potreba po skladiščih		1.154,00 m ³	577,00 m ³	

4.4.3 Bilanca gnojil in obremenitev kmetijskih zemljišč

Trenutno na kmetiji pridelamo skupaj 3.399,78 kg N. Po zaključeni investiciji predvidevamo 2,38-kratno povečanje živinskega N, in sicer na 8.080,1 kg N (preglednica 16).

Preglednica 16: Količina pridelanega živinskega N na kmetijskem gospodarstvu

Vrsta živine	Stanje pred investicijo			Stanje po investiciji	
	Število GVŽ v reji	Organskega N/ GVŽ	Skupaj živinskega N	Število GVŽ v reji	Skupaj živinskega N
Govedo	48,35	70	3.384,5	115,43	8.080,10
Prašiči	0,1400	80	11,2	0	0
Perutnina	0,0480	85	4,08	0	0
SKUPAJ	48,53	/	3.399,78 kg N	115,43	8.080,10 kg N

Odvečno količino živinskih gnojil po investiciji bomo kompostirali in prodali za potrebe v vrtnarstvu in sadjarstvu (preglednica 17).

Preglednica 17: Obremenitev kmetijskih površin z živinskimi gnojili

	Pred investicijo	Po investiciji
Pridelano kg živinskega N	3.399,78	8.080,10
SKUPAJ uporabljeno kg živinskega N	3.399,78	8.080,10
Površine gnojene z živinskimi gnojili (ha)	34,12 ha	34,12 ha
Obremenitev kg živinskega N/ha	99,64 kg/ha	236,80 kg/ha

4.4.4 Bilanca krme za živino

Preglednica 18: Bilanca krme za živino, izražena s količino suhe snovi (SS)

Vrsta krme	Površina ha	Pridelek kg/ha	Pridelek skupaj	Vsebnost SS %	Količina SS kg
Mrva	19,00	9.400	176.471	85%	150.000
Travna silaža	22,00	25.800	571.428	35%	200.000
Koruzna silaža	13,00	45.000	566.666	30%	170.000
Ječmen	2,00	5.000	10.000	84%	8.400
Pšenica	1,00	6.000	12.000	84%	10.080
SKUPAJ	57,00		1.314.565,00		538.480,00

Za zagotovitev zadostne količine krme bo potrebno najeti 23 ha zemljišč.

Preglednica 19: Potrebe po voluminozni krmi za posamezne živali

Vrsta živali	Potrebe po voluminozni krmi (kg SS/dan)	Število živali	Potrebe po voluminozni/ skupni krmi (kg SS/leto)
Govedo			
Mlado govedo staro manj kot 1 leto	2,5	35	31.938,00
Govedo staro od 1 do 2 leti	5,0	20	36.500,00
Govedo 2 leti in več			
• Plemenske telice in plemenski biki	7,0	15	38.325,00
• Krave molznice	14,0	80	408.800,00
SKUPAJ			515.563,00 kg

4.5 DELOVNA SILA NA KMETIJI

Na kmetiji živi šestčlanska družina. Od tega smo oče, mama in jaz kmetijski zavarovanci, dva brata sta študenta, stara mama pa je upokojenka. Število polnih delovnih moči tako znaša 3,2 (preglednica 20).

Preglednica 20: Delovna sila na kmetiji

Oseba	Odnos do nosilca dejavnosti	Letnica rojstva	Status/aktivnost (s šifro 1-2)	Dokončana izobrazba	Kmetijski zavarovalec DA/NE	Število PDM pred in po naložbi	
Pečečnik Anton	Nosilec	1959	1	Končana poklicna šola	Da	1	1
Pečečnik Dragica	Družinski član	1964	1	Končana srednja šola	Da	1	1
Pečečnik Gašper	Družinski član	1985	1	Končana srednja šola	Da	1	1
Pečečnik Miha	Družinski član	1987	2	Končana srednja šola	Ne	0,1	0,1
Pečečnik Anton	Družinski član	1990	2	Končana srednja šola	Ne	0,1	0,1
Pečečnik Alojzija	Družinski član	1925	2	Končana osnovna šola	Ne	0,00	0,00
Skupaj	/	/	/	/	/	3,2	3,2

5 REZULTATI

5.1 VREDNOST PROIZVODNJE IN IZRAČUN BRUTO DODANE VREDNOSTI

V analizi smo ocenili proizvodnjo in izračunali bruto dodano vrednost (BDV). Vrednost proizvodnje smo izračunali za posamezna obdobja. V preglednici 21 smo izračunali vrednost proizvodnje za leto pred oddajo vloge na javni razpis brez načrtovane naložbe (za trenutno proizvodnjo). Bruto dodana vrednost brez naložbe znaša 42.638,73EUR.

V preglednici 22 smo ocenili proizvodnjo po izvedeni naložbi. V prikazanem primeru kapacitete hleva še niso popolnoma izkoriščene. Predvidevali smo povečanje proizvodnje na 50 krav molznic, mlečnost na posamezno kravo pa se bo povečala iz prejšnjih 6.500 kg na 7.000 kg mleka. BDV v tem primeru znaša 56.105,71 EUR.

V preglednici 23 je prikazana vrednost proizvodnje po končani investiciji, ko bo hlev popolnoma izkoriščen. V tem primeru je v hlevu 80 krav molznic. Mlečnost po posamezni kravi je ocenjena na 8.000 kg. Predvidena je prodaja 10 izločenih krav in prodaja telet moškega spola. Storitve s kmetijsko mehanizacijo, neposredna in izravnalna plačila se po končani investiciji ne spremenijo. S povečevanjem števila živali pa se povečuje količina živinskih odpadkov. BDV doseže 92.342,71 EUR.

Preglednica 21: Vrednost tržne proizvodnje v zaključenem letu pred letom oddaje vloge na javni razpis, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike BREZ načrtovane naložbe po sistemu POKRITJA

Vrsta proizvodov in storitev	Obseg pridelave (ha, št.glav)	Povprečni pridelek (kg/ha, mlečnost, prirast)	Skupna količina pridelka/storitve	Enota mere	Cena na enoto (EUR/enoto)	Vrednost prihodka-EUR	Pokritje na enoto (ha, glavo, m ³)	Pokritje po vrstah proizvodov in storitev
Krave molznice	35,00	6500,00	227.500,00	žival	0,28	63.700,00	740,00	25.900,00
Krave molznice izločene	5,00	320,00	1600,00	kg	0,85	1.360,00	0,00	0,00
Teleta	20,00	60,00	1200,00	kg	2,48	2.976,00	0,00	0,00
Gnoj-hlevski	385,00	1,00	385,00	t	0,00	0,00	6,58	2.533,30
Gnojnica	140,00	1,00	140,00	m ³	0,00	0,00	4,64	649,60
Gnojevka	216,00	1,00	216,00	m ³	0,00	0,00	6,07	1.311,12
Neposredna in izravnalna plačila	1,00	1,00	1,00	kos	15.003,71	15.003,71	15.003,71	15.003,71
Storitve s kmetijsko mehanizacijo za kmetijsko proizvodnjo (strojni krožki)	35,00	1,00	35,00	ha	30,00	1.050,00	21,00	735,00
Kmetijstvo skupaj						84.089,71		46.132,73
Gozdarstvo**	10,00	1,00	10,00	m ³	50,00	500,00	45,00	450,00
SKUPAJ						84.589,71		46.582,73
a) Ostali spremenljivi stroški:elektrika, voda, telefon, delovna obleka, pisarniški material, članarina, ipd						3.860,00		
b) Najemnine za zemljišča						84,00		

BDV = pokritje po vrstah proizvodov skupaj - ostali stroški = 46.582,73-3.860,00-84,00=42.638,73EUR

Preglednica 22: Vrednost tržne proizvodnje v letu zaključka naložbe, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike z načrtovano naložbo po sistemu POKRITJA. Če je naložba že zaključena pred oddajo vloge na javni razpis se kot leto zaključka šteje planirano leto vložitve zadnjega zahtevka.

Vrsta proizvodov in storitev	Obseg pridelave (ha, št.glav)	Povprečni pridelek (kg/ha, mlečnost, prirast)	Skupna količina pridelka/storitve	Enota mere	Cena na enoto (EUR/enoto)	Vrednost prihodka-EUR	Pokritje na enoto (ha, glavo, m³)	Pokritje po vrstah proizvodov in storitev
Krave molznice	50,00	7.00,00	350.000	žival	0,28	98.000,00	817,00	40.850,00
Krave molznice izločene	8,00	320,00	2.560,00	kg	0,85	2.176,00	0,00	0,00
Teleta	25,00	60,00	1.500,00	kg	2,48	3.720,00	0,00	0,00
Gnoj-hlevski	550,00	1,00	550,00	t	0,00	0,00	6,58	3.619,00
Gnojnica	300,00	1,00	300,00	m³	0,00	0,00	4,64	1.392,00
Gnojevka	216,00	1,00	216,00	m³	0,00	0,00	6,07	1.311,12
Neposredna in izravnalna plačila	1,00	1,00	1,00	kos	15.003,71	15.003,71	15.003,71	15.003,71
Storitve s kmetijsko mehanizacijo za kmetijsko proizvodnjo (strojni krožki)	35,00	1,00	35,00	ha	30,00	1.050,00	21,00	735,00
Kmetijstvo skupaj						119.949,71		61.599,71
Gozdarstvo**	10,00	1,00	10,00	m³	50,00	500,00	45,00	450,00
SKUPAJ						120.449,71		62.049,71
a) Ostali spremenljivi stroški:elektrika, voda, telefon, delovna obleka, pisarniški material, članarina, ipd.						3.860,00		
b) Najemnine za zemljišča						84,00		

BDV = pokritje po vrstah proizvodov skupaj - ostali stroški = **62.049,71-3.860,00-2.084,00=56.105,71EUR**

Preglednica 23: Vrednost tržne proizvodnje v letu polne izkoričenosti naložbe, vključno s porabo v gospodinjstvu ter sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike z načrtovano naložbo po sistemu POKRITJA

Vrsta proizvodov in storitev	Obseg pridelave (ha, št.glav)	Povprečni pridelek (kg/ha, mlečnost, prirast)	Skupna količina pridelka/storitve	Enota mere	Cena na enoto (EUR/enoto)	Vrednost prihodka-EUR	Pokritje na enoto (ha, glavo, m ³)	Pokritje po vrstah proizvodov in storitev
Krave molznice	80,00	8.000,00	640.000,00	žival	0,28	179.200,00	937,00	74.960,00
Krave molznice izločene	10,00	320,00	3.200,00	kg	0,85	2.720,00	0,00	0,00
Teleta	40,00	60,00	2.400,00	kg	2,48	5.952,00	0,00	0,00
Gnoj-hlevski	900,00	1,00	900,00	t	0,00	0,00	6,58	5.922,00
Gnojnica	400,00	1,00	400,00	m ³	0,00	0,00	4,64	1.856,00
Neposredna in izravnalna plačila	1,00	1,00	1,00	kos	15.003,71	15.003,71	15.003,71	15.003,71
Storitve s kmetijsko mehanizacijo za kmetijsko proizvodnjo (strojni krožki)	35,00	1,00	35,00	ha	30,00	1.050,00	21,00	735,00
Kmetijstvo skupaj						203.925,71		98.476,71
Gozdarstvo**	10,00	1,00	10,00	m ³	50,00	500,00	45,00	450,00
SKUPAJ						204.425,71		98.926,71
a) Ostali spremenljivi stroški:elektrika, voda, telefon, delovna obleka, pisarniški material, članarina, ipd					4.500,00			
b) Najemnine za zemljišča					2.084,00			

BDV = pokritje po vrstah proizvodov skupaj - ostali stroški **98.926,71-4.500,00-2.084,00=92.342,71EUR**

5.1.1 Bilanca stanja po zaključeni naložbi

Preglednica 24 prikazuje bilanco stanja po zaključeni naložbi. Bilanca stanja je enaka tako v prvi kot v drugi analizirani različici financiranja naložbe. Iz bilance stanja je razvidna minimalna zadolženost kmetijskega gospodarstva.

Preglednica 24: Bilanca stanja po zaključeni naložbi

SREDSTVA		OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	
Stalna sredstva		Dolgoročne obveznosti	
Neopredmetena dolgoročna sredstva:		- najeta posojila	150.000,00
- patenti, licence, kvote, blagovne znamke	0	Kratkoročne obveznosti	
Opredmetena osnovna sredstva:		- najeta posojila	0
- zemljišča	572.684,00	Obveznosti do dobaviteljev	0
- zgradbe	145.265,00		
- mehanizacija in oprema (samo aktivna)	80.290,00	Lastni kapital	1.627.042,00
- večletni nasadi	0		
- osnovna čreda	75.600,00		
- naložba (predmet poslovnega načrta)	869.062,00		
Dolgoročne finančne naložbe:			
- delnice in deleži	0		
- dana posojila, depoziti	0		
Gibljava sredstva			
Zaloge:			
- zaloge materialov	2.990,00		
- zaloge pridelkov	27.400,00		
- nedokončana proizvodnja	3.750,00		
Terjatve do kupcev	0		
Denarna sredstva	0		
SKUPAJ	1.777.042,00	SKUPAJ	1.777.042,00

5.1.2 Bilanca uspeha

Bilanci uspeha, ki ju prikazujeta preglednici 25 in 26 sta za obe analizirani različici financiranja naložbe enaki in v obeh primerih pozitivni.

Preglednica 25: Bilanca uspeha z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
Letni prihodek/pokritje	39.229	43.879	55.761	64.306	...	101.188	101.188
Ostali prihodki	16.682	137.040	17.040	17.040	...	17.040	17.040
Spremenljivi stroški	5.944	5.944	5.944	5.944	...	5.944	5.944
Amortizacija	20.643	23.241	43.564	43.564	...	43.564	43.564
Strošek dela	13.400	11.000	9.800	9.800	...	9.800	9.800
Davki in prispevki	4.631	4.631	4.631	4.631	...	4.631	4.631
Splošni stroški	3.791	4.460	4.460	4.460	...	4.460	4.460
Ostali odhodki	0	0	0	8.100	...	0	0
Dobiček ali izguba	7.502	131.643	4.402	4.848	...	49.829	49.829
Dohodek	20.902	142.643	14.202	14.648	...	59.629	59.629

Preglednica 26: Bilanca uspeha z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
Letni prihodek/pokritje	39.229	43.879	55.761	64.306	...	101.188	101.188
Ostali prihodki	16.682	137.040	17.040	17.040	...	17.040	17.040
Spremenljivi stroški	5.944	5.944	5.944	5.944	...	5.944	5.944
Amortizacija	20.643	23.241	43.564	43.564	...	43.564	43.564
Strošek dela	13.400	11.000	9.800	9.800	...	9.800	9.800
Davki in prispevki	4.631	4.631	4.631	4.631	...	4.631	4.631
Splošni stroški	3.791	4.460	4.460	4.460	...	4.460	4.460
Ostali odhodki	0	0	0	8.100	...	0	0
Dobiček ali izguba	7.502	131.643	4.402	4.848	...	49.829	49.829
Dohodek	20.902	142.643	14.202	14.648	...	59.629	59.629

5.2 DINAMIČNE OCENE

Preglednica 27 prikazuje finančni tok z naložbo. Financiranje naložbe v tem primeru je predvideno z lastnimi privarčevanimi sredstvi, kratkoročnim posojilom in z nepovratnimi sredstvi. Iz preglednice je razvidno, da je finančni tok v vseh letih pozitiven, le v letu 2014 je negativen, vendar vseeno ostaja pozitiven v kumulativnem finančnem toku, kar zagotavlja plačilno sposobnost kmetije.

Preglednica 27: Finančni tok z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
PRITOKI							
Letni prihodek/pokritje	39.229	43.879	55.761	64.306	...	101.188	101.188
Ostali prihodki	16.682	137.040	17.040	17.040	...	17.040	17.040
Viri financiranja naložbe	0	768.425	126.155	0	...	0	0
Ostanek vrednosti naložbe	0	0	0	0	...	0	548.175
ODTOKI							
Investicijska vlaganja	0	768.425	126.155	0	...	0	0
Spremenljivi stroški	5.944	5.944	5.944	5.944	...	5.944	5.944
Strošek dela	13.400	11.000	9.800	9.800	...	9.800	9.800
Davki in prispevki	4.631	4.631	4.631	4.631	...	4.631	4.631
Splošni stroški	3.791	4.460	4.460	4.460	...	4.460	4.460
Ostali odhodki	0	0	0	8.100	...	0	0
Obveznosti do virov financiranja	0	0	0	158.100	...	0	0
Finančni tok							
- v tekočem letu	28.145	154.884	47.966	-109.689	...	93.393	641.568
- kumulativno	0	154.884	202.850	93.161	...	1.140.914	1.782.481

Preglednica 28 prikazuje finančni tok z naložbo, kjer ni predvideno financiranje z nepovratnimi sredstvi. Finančni tok je vsa leta pozitiven, le v letu 2014 je negativen, vendar ostaja pozitiven v kumulativnem finančnem toku. Tudi v tem primeru pozitiven finančni tok zagotavlja plačilno sposobnost kmetije.

Preglednica 28: Finančni tok z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
PRITOKI							
Letni prihodek/pokritje	39.229	43.879	55.761	64.306	...	101.188	101.188
Ostali prihodki	16.682	137.040	17.040	17.040	...	17.040	17.040
Viri financiranja naložbe	0	768.425	126.155	0	...	0	0
Ostanek vrednosti naložbe	0	0	0	0	...	0	548.175
ODTOKI							
Investicijska vlaganja	0	384.213	63.078	0	...	0	0
Spremenljivi stroški	5.944	5.944	5.944	5.944	...	5.944	5.944
Strošek dela	13.400	11.000	9.800	9.800	...	9.800	9.800
Davki in prispevki	4.631	4.631	4.631	4.631	...	4.631	4.631
Splošni stroški	3.791	4.460	4.460	4.460	...	4.460	4.460
Ostali odhodki	0	0	0	8.100	...	0	0
Obveznosti do virov financiranja	0	0	0	158.100	...	0	0
Finančni tok							
- v tekočem letu	28.145	539.096	111.044	-109.689	...	93.393	641.568
- kumulativno	0	539.096	650.140	540.451	...	1.588.204	2.229.771

5.2.1 Ekonomski tok in dinamične ocene uspešnosti naložbe

Preglednica 29: Ekonomski tok z naložbo (financiranje z lastnimi in nepovratnimi sredstvi)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
Ekonomski tok					...	0	0
- v tekočem letu	28.145	-613.541	-78.189	48.411	...	93.393	641.568
- kumulativno	0	-613.541	-691.730	-643.319	...	404.434	1.046.001

Preglednica 30: Ekonomski tok z naložbo (financiranje z lastnimi sredstvi in najetim posojilom)

LETO	2011	2012	2013	2014	...	2026	2027
Ekonomski tok					...		
- v tekočem letu	28.145	-229.329	-15.111	48.411	...	93.393	641.568
- kumulativno	0	-229.329	-244.440	-196.029	...	851.724	1.493.291

5.2.1.1 Neto sedanja vrednost

Neto sedanja vrednost naložbe ob upoštevanju 5% diskontni stopnji znaša 5.055,00 € in je torej pozitivna, kar pomeni, da bo kmetija s to naložbo več pridobila kot je vanjo vložila, v kolikor bo realizirala vse preračunane učinke.

Pri drugi različici izračuna donosnosti naložbe v izračunih nismo upoštevali vložka javnih (nepovratnih) sredstev, saj nas je zanimala donosnost naložbe z vidika samega investitorja. V tem primeru znaša neto sedanja vrednost naložbe kar 408.036,00 € (prav tako pri predpostavljeni 5 % diskontni stopnji). S tem rezultatom smo potrdili, da je z vidika samega investitorja predvidena selitev kmetijskega gospodarstva na novo lokacijo ekonomsko lahko zelo zanimiva, a glede na prvi rezultat le v primeru, da je ta selitev podprta s 50 % deležem celotne vrednosti naložbe v obliki nepovratnih sredstev.

5.2.1.2 Interna stopnja donosnosti

Interna stopnja donosnosti (ISD) naložbe znaša samo 5,07 %, torej naložba v primeru, da gledamo donosnost celotnega vloženega kapitala, komajda dosega minimalno zahtevano donosnost za sodelovanje na javnih razpisih za pridobitev nepovratnih sredstev. Z vidika samega investitorja pa smo z 2. različico ocenili, da se njegova lastna sredstva v tej investiciji oplemenitijo po stopnji 15,08 %, kar pa je za kmetijsko dejavnost nedvomno razmeroma ugoden rezultat. Na tej osnovi torej potrjujemo, da je naložba za investitorja ekonomsko zanimiva ob predpostavki polovičnega sofinanciranja z javnimi sredstvi.

6 RAZPRAVA

Evropska unija nameni velik del svojega proračuna za kmetijstvo. V okviru Programa za razvoj podeželja 2007-2013 ima tako tudi veliko ukrepov, ki pripomorejo k izboljšanju razmer v kmetijstvu.

V diplomski nalogi smo podrobneje analizirali selitev kmetijskega gospodarstva na novo lokacijo s pomočjo ukrepa 121 (Ukrep za posodobitve kmetijskih gospodarstev za leto 2010 za naložbe na področju živinoreje in medu). Celotni izračuni temeljijo na konkretnem primeru naše družinske kmetije, kmetije Pečečnik, ki se ukvarja z mlečno proizvodnjo. S prejetimi sredstvi bi lahko preselili kmetijsko gospodarstvo na novo lokacijo, zgradili nov, sodoben hlev s pomožnimi objekti.

Glavni del investicije je izgradnja hleva za krave molznice in mlado živino, skupaj za 115,43 GVŽ. Poleg hleva bi zgradili še vse pripadajoče objekte, in sicer jamo za gnojevko, jamo za gnojnico, gnojišče, koritaste silose, senik in strojno lopo. Celotna investicija brez DDV znaša 894.580,00 €.

Ugotovili smo, da bi v primeru ukrepa 121 lahko od države pridobili 421.168,50 € sredstev. Bruto dodana vrednost kmetije Pečečnik po zaključeni investiciji znaša 92.342,71 €, število delovnih moči pa 3,2.

V diplomski nalogi smo proučili dve različici financiranja naložbe, in sicer financiranje naložbe z lastnimi privarčevanimi sredstvi, z najetim kratkoročnim posojilom in z nepovratnimi sredstvi ter financiranje naložbe z lastnimi sredstvi in najetim bančnim posojilom.

V prvi različici financiranja bomo kratkoročno posojilo najeli za čas do izplačila nepovratnih sredstev, katera bomo zaprosili v dveh obrokih. Prvi zahtevek za izplačilo bomo uveljavljali po dokončani gradnji hleva in skladiščnih kapacitet za živinske odpadke, drugi zahtevek za izplačilo sredstev pa po zaključeni gradnji vseh objektov. Neto sedanja vrednost znaša 5.055,00 € ob upoštevanju 5 % stopnji donosa naložbe. Interna stopnja donosnosti pri tej naložbi znaša 5,07 %. Ker je neto sedanja vrednost večja kot 0, sklepamo, da je v takšnem primeru investicija upravičena.

V drugi različici financiranja naložbe je predvideno financiranje le z lastnimi finančnimi sredstvi in najetim posojilom bank brez nepovratnih sredstev. Pri tej različici znaša neto sedanja vrednost 408.036,00 € pri 5 % stopnji donosa, interna stopnja donosnosti pri tej naložbi pa 15,08 %.

Sklepamo, da je naložba bolj upravičena po prvi različici, ker je manjši vložek lastnih sredstev, najeto posojilo pa se odplača v krajšem času in je zato za nas ugodnejše.

V finančni analizi smo ocenili proizvodnjo in izračunali bruto dodano vrednost (BDV). Vrednost proizvodnje smo izračunali za posamezna obdobja. Bruto dodana vrednost proizvodnje za leto pred oddajo vloge na javni razpis brez načrtovane naložbe znaša 42.638,73 EUR. Bruto dodana vrednost z naložbo, ko kapacitete hleva še niso popolnoma izkoriščene, znaša 56.105,71 EUR. Izračunali smo, da bruto dodana vrednost po končani investiciji, ko je hlev popolnoma izkoriščen, znaša 92.342,71 €.

Ugotovili smo, da se BDV s povečevanjem proizvodnje povečuje, kar zagotavlja višji dohodek na kmetiji.

Tekom diplomske naloge smo ugotovili, da je finančni tok naložbe pozitiven, kar omogoča plačilno sposobnost kmetije.

Rezultati kažejo, da je v primeru predvidenega povečanja proizvodnje selitev kmetijskega gospodarstva ekonomsko upravičena. Za zagotavljanje plačilne sposobnosti pa bo potrebno pridobiti vsaj premostitveno posojilo.

Ob spremljanju razpisa in razpisnih pogojev smo ugotovili, da je slaba stran javnih razpisov, da dobiš nepovratna sredstva šele po zaključeni celotni investiciji.

7 SKLEPI

V dipolomski nalogi smo podrobneje analizirali selitev kmetijskega gospodarstva na novo lokacijo s pomočjo ukrepa 121. Celotni izračuni temeljijo na konkretnem primeru naše družinske kmetije, kmetije Pečečnik, ki se ukvarja z mlečno proizvodnjo. S pomočjo sofinanciranja z nepovratnimi sredstvi bi lahko preselili kmetijsko gospodarstvo na novo lokacijo. Zgradili bi nov, sodoben hlev s pomožnimi objekti.

Glavni del investicije je izgradnja hleva za krave molznice in mlado živino, skupaj za 115,43 GVŽ. Poleg hleva bi zgradili še vse pripadajoče objekte, in sicer jamo za gnojevko, jamo za gnojnico, gnojišče, koritaste silose, senik in strojno lopo.

Z novim hlevom bomo povečali stalež živali in prirejo mleka. Nov hlev na novi lokaciji bo omogočal kvalitetnejšo oskrbo živali, izpolnjevanje vseh zahtev in standardov za dobro počutje živali in zmanjšal obseg ročnega dela. Z naložbo bomo privarčevali tudi pri stroških prevoza krme, s povečanjem kmetijske proizvodnje pa se bo povečal tudi dohodek na kmetiji.

V diplomski nalogi smo proučili donosnost naložbe, financirane z lastnimi privarčevanimi sredstvi, z najetim kratkoročnim posojilom in z nepovratnimi sredstvi.

Rezultati kažejo, da je v primeru predvidenega povečanja proizvodnje selitev kmetijskega gospodarstva ekonomsko upravičena. NSV ob upoštevanju celotnih investicijskih stroškov znaša sicer le dobrih 5.000 EUR in ISD le 5,07 %, vendar pa je za investitorja ta naložba dejansko izvedljiva le v primeru sofinanciranja z javnimi sredstvi. Ob predpostavki 50 % sofinanciranja se investitorju njegova vložena sredstva oplemenitijo po stopnji dobrih 15 %, NSV naložbe pa zanj znaša dobrih 400.000 EUR.

S povečevanjem proizvodnje se povečuje tudi BDV, kar zagotavlja višji dohodek na kmetiji.

Ob proučitvi razpisa in razpisnih pogojev smo ugotovili, da je slaba stran javnih razpisov pridobitev nepovratnih sredstev šele po zaključeni investiciji, medtem ko moraš za izvedbo vseh del zagotoviti lasten kapital.

8 POVZETEK

Na kmetiji Pečečnik se že več generacij ukvarjamo z živinorejo, zadnji dve generaciji pa z intenzivno prirejo mleka.

V prihodnje želimo posodobiti in povečati kmetijsko proizvodnjo. Na tej lokaciji, kjer sedaj leži kmetija, se kmetijske dejavnosti ne da širiti zaradi neposredne bližine naselja. Zato želimo zgraditi nov sodoben hlev in vse pripadajoče gospodarske objekte za rejo krav molznic vključno s stanovanjsko hišo na novi lokaciji.

Z novim hlevom bomo povečali stalež živali in prirejo mleka. Nov hlev na novi lokaciji bo omogočal kvalitetnejšo oskrbo živali, izpolnjevanje vseh zahtev in standardov za dobro počutje živali in zmanjšal obseg ročnega dela. Z naložbo bomo privarčevali tudi pri stroških prevoza krme, s povečanjem kmetijske proizvodnje pa se bo povečal tudi dohodek na kmetiji.

V diplomski nalogi smo proučili dve različici financiranja naložbe, in sicer financiranje naložbe z lastnimi privarčevanimi sredstvi, z najetim kratkoročnim posojilom in z nepovratnimi sredstvi (različica 1) ter financiranje naložbe z lastnimi sredstvi in najetim bančnim posojilom (različica 2).

Poslovni načrt v okviru diplomskega dela smo naredili po metodologiji kmetijske svetovalne službe Slovenije (Kmetijsko svetovalna služba Slovenije, 1998).

Predmet naložbe je postavitve hleva za 80 krav molznic in 60 glav mlade živine z vso pripadajočo hlevsko opremo in molziščem. Poleg hleva pa je v naložbi zajeta tudi izgradnja sladiščnih kapacitet za živinske odpadke, izgradnja strojne lope in izgradnja silosov ter senika. K seniku spada še nakup sušilne naprave za seno in stropnega dvigala za transport krme.

Ugotovili smo, da bi v primeru ukrepa 121 lahko od države pridobili 421.168,50 € sredstev. Bruto dodana vrednost kmetije Pečečnik po zaključeni investiciji znaša 92.342,71 €, število delovnih moči pa 3,2.

Sklepamo, da je naložba bolj upravičena po prvi različici, ker je manjši vložek lastnih sredstev, najeto posojilo pa se odplača v krajšem času in je zato za nas ugodnejše.

Ugotovili smo, da se BDV s povečevanjem proizvodnje povečuje, kar zagotavlja višji dohodek na kmetiji.

Tekom diplomske naloge smo ugotovili, da je finančni tok v obeh različicah pozitiven, kar omogoča plačilno sposobnost kmetije.

Rezultati kažejo, da je v primeru predvidenega povečanja proizvodnje selitev kmetijskega gospodarstva ekonomsko upravičena. Za zagotavljanje plačilne sposobnosti bo potrebno pridobiti vsaj premostitveno posojilo.

Ob spremljanju razpisa in razpisnih pogojev smo ugotovili, da je slaba stran javnih razpisov pridobitev nepovratnih sredstev šele po zaključeni celotni investiciji.

9 VIRI

- Damjan J., Alenka C., Stanko J., Mojca k., Stanislav L, Olga O., Darko S., Jože S., Miran S., Tanja S., Neva P in Milan Š. 2001. Katalog kalkulacij za načrtovanje gospodarjenja na kmetijah v Sloveniji. Slovenj Gradec, Kmetijska založba: 169 str.
- Glas M. 1997. Priročnik za pripravo poslovnega načrta. Ljubljana, Ekonomska fakulteta: 147 str.
- Javni razpis za ukrep posodobitve kmetijskih gospodarstev. Ukrep 121 za leto 2010 za naložbe na področju živinoreje in medu 2010. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=923 (25. avg. 2010)
- Kavčič S. 2008. Davki v kmetijstvu. Prosojnice pri predmetu Agrarna ekonomika. Domžale, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko (neobjavljeno)
- Kmetijska svetovalna služba Slovenije. 2008. Priročnik za izdelavo poslovnega načrta za kmetijske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: 28 str.
- Kovač B. 1990. Uvod v podjetništvo: analiza poslovnega načrta. Ljubljana, Univerza v Ljubljani: 118 str.
- Področja politik – proračun. 2010. Portal Evropske unije.
http://europa.eu/pol/financ/index_sl.htm (25. nov. 2010)
- Politika razvoja podeželja 2007-2013. 2010. Portal Evropske unije.
http://www.ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_sl.htm (12. dec. 2010)
- Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito rejnih živali in postopku registracije hlevov za rejo kokoši nesnic. 2003. Ur.l. RS, št 41/2003
- Program podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013. 2010. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/fileadmina/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP2007-2013/PRP30maj/PRP3105/PRPjun07/PRP16jul07/PRP25jul07/1PROGRAM_RAZVOJ_A_PODE.pdf (24. nov. 2010)
- Program razvoja podeželja 2007-2013. 2010. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/ (31. jan. 2011)
- Pučko D. 1996. Strateško upravljanje. Ljubljana, Ekonomska fakulteta: 394 str.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem prof. dr. Stanku Kavčiču za mentorstvo, vse uporabne nasvete in hiter pregled diplomske naloge.

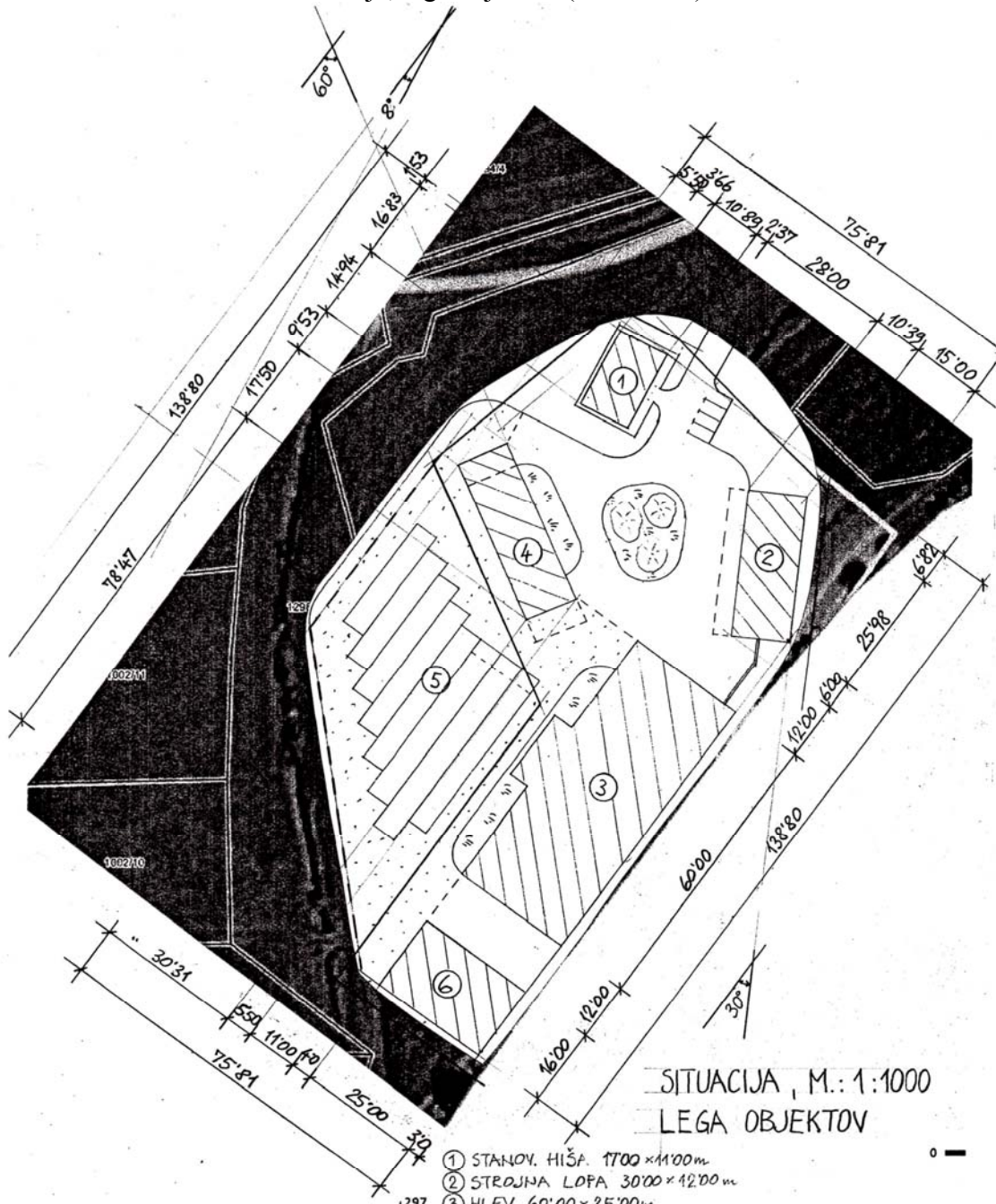
Zahvaljujem se recenzentu doc. dr. Alešu Kuharju in predsedniku komisije doc. dr. Silvestru Žguru za hiter pregled diplomske naloge.

Najlepša hvala tudi vsem domačim in prijateljem za podporo, vzpodbudo, optimizem in potrpljenje v času študija in pisanja diplomske naloge.

PRILOGE

Priloga A:

Situacija, lega objektov (M: 1:1000)

SITUACIJA, M.: 1:1000
LEGA OBJEKTOV

- ① STANOV. HIŠA 11'00 × 11'00 m
- ② STROJNA LOFA 30'00 × 12'00 m
- ③ HLEV 60'00 × 25'00 m
- ④ SENIK 35'00 × 11'00 m
- ⑤ KORITAŠTI SILOSI $\xi=5'00, \xi_1 \approx 240 \text{ cm}$
- ⑥ GNJIŠČE 25'00 × 16'00 m

STANISLAV KRANJEC
pooblaščen arhitekt
ZAPS 9131

Kranjec

Priloga B:

Celotna predračunska vrednost naložbe po posameznih kategorijah stroškov v EUR

Šifra	Vrsta stroška	Enota	Količina enot	Vrednost/ enoto iz seznama upravičenih stroškov	Vrednost z DDV iz predračunov, ponudb oz. predpogodb	Vrednost brez DDV iz predračunov, ponudb oz. predpogodb	Maksimalna priznana vrednost iz seznama upravičenih stroškov)	Upravičena vrednost	Delež podpore	Zaprošena vrednost
1.1.1	Novogradnja hlevovin nakup pripadajoče opreme za proizvodnjo, krmljenje, molži in izločke za rejo krav molznic									
1.1.1.1	Gradbeno obrtniška dela	GVŽ	80,00	5.250,00 €/GVŽ	311.640,00	259.700,00	420.000,00	259.700,00	50	129.800,00
1.1.1.2	Notranja oprema brez robota	Stojišče	80,00	2.400,00 €/stojišče	179.688,00	149.740,00	192.000,00	149.740,00	50	74.840,00
1.1.1.3	Robot za molžo krav molznic	Objekt	1,00	140.000,00 €/objekt	147.600,00	123.000,00	140.000,00	123.000,00	50	61.500,00
1.1.1.4	Mobilna oprema(za proizvodnjo in živalske izločke)	Objekt	1,00	100.000,00 €/objekt	43.014,00	35.845,00	100.000,00	35.845,00	50	17.922,50
1.1.4	Novogradnja hlevov in nakup pripadajoče opreme za proizvodnjo, krmljenje in izločke za rejo plemenskih živali									
1.1.4.1	Gradbeno obrtniška dela	GVŽ	35,25	4.550,00 €/GVŽ	84.000,00	70.000,00	160.387,50	70.000,00	40	28.000,00
1.1.4.2	Notranja oprema	Stojišče	60,00	1.200,00 €/stojišče	72.000,00	60.000,00	72.000,00	60.000,00	40	24.000,00
1.4.1	Novogradnja objektov za skladiščenje živalskih gnojil, komposta, greznic in malih čistilnih naprav za rejo krav molznic									
1.4.1.1	Gradbeno obrtniška dela	m ³	2.360,00	120,00 €/ m ³	74.028,00	61.690,00	283.200,00	61.690,00	50	30.845,00
1.4.1.2	Notranja oprema	m ³	2.360,00	30,00 €/ m ³	10.140,00	8.450,00	70.800,00	8.450,00	50	4.225,00
2.1.1	Novogradnja skladišč za voluminozno krmo in krme poljščine in pripadajočo opremo za rejo krav molznic									
2.1.1.1	Gradbeno obrtniška dela	m ²	330,00	350,00 €/ m ²	31.824,00	26.520,00	115.500,00	26.520,00	40	10.608,00
2.1.1.3	Notranja oprema	m ²	330,00	200,00 €/ m ²	42.000,00	35.000,00	66.000,00	35.000,00	40	14.000,00

se nadaljuje

nadaljevanje

Šifra	Vrsta stroška	Enota	Količina enot	Vrednost/ enoto iz seznama upravičenih stroškov	Vrednost z DDV iz predračunov, ponudb oz. predpogodb	Vrednost brez DDV iz predračunov, ponudb oz. predpogodb	MAKSIMALNA priznana vrednost iz seznama upravičenih stroškov)	Upravičena vrednost	Delež podpore	Zaprošena vrednost
2.1.3	Novogradnja koritastega silosa za rejo krav molznic									
2.1.3.1	Gradbeno obrtniška dela	m ³	1100,00	80,00 €/ m ³	23.040,00	19.200,00	88.000,00	19.200,00	40	7.680,00
5.1.1	Novogradnja objektov in pripadajočo opremo za shranjevanje kmetijske mehanizacije, namenjeno za lastno primarno pridelavo na kmetijskem gospodarstvu, oziroma izvajanju storitev s kmetijsko mehanizacijo, za rejo krav molznic									
5.1.1.1	Gradbeno obrtniška dela	m ²	275,00	350,00 €/ m ²	27.834,00	23.195,00	96.250,00	23.195,00	40	9.278,00
7.1	Nakup kmetijske mehanizacije in strojne opreme namenjeni prilagoditvi na nove izzive v kmetijstvu									
7.1.5	Separator gnojevke	kos	1,00	29.600,00 €/kos	21.576,00	17.980,00	29.600,00	17.980,00	40	7.192,00
7.2	Nakup ostale kmetijske mehanizacije in opreme									
7.2.28	Črpalka za gnojevko	kos	1,00	6.800,00 €/kos	5.112,00	4.260,00	6.800,00	5.112,00	30	1.278,00
Skupaj upravičljivi stroški								894.580,00		
Skupaj maksimalna priznana vrednost iz seznama upravičenih stroškov							1.840.537,50			
Skupaj zaprošena vrednost										421.168,50
Skupaj celotna vrednost projekta brez DDV						894.580,00				
Skupaj celotna vrednost projekta Z DDV					1.073496,00					

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Gašper PEČEČNIK

**EKONOMSKA ANALIZA SELITVE KMETIJSKEGA
GOSPODARSTVA NA NOVO LOKACIJO**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2011